

Asia

Neuvoston päätökset Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Armenian ja Tunisian tasavaltojen sekä Ukrainan välisten lentoliikennesopimusten allekirjoittamisesta

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan unionin neuvosto valtuutti komission aloittamaan neuvottelut Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välisestä yhteistä ilmailualueutta koskevasta sopimuksesta 7 päivänä joulukuuta 2015, Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Tunisian tasavallan välisestä Euro-Välimeri-lentoliikennesopimuksesta 9 päivänä joulukuuta 2008 sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Ukrainan välisestä yhteistä ilmailualueutta koskevasta sopimuksesta 12 päivänä joulukuuta 2006.

Neuvosto on tehnyt päätöksen sopimusten allekirjoittamisesta 28.6.2021. Sopimukset allekirjoitetaan samalla kertaa joko 22.9.2021 tai 29.9.2021 samanaikaisesti Qatarin koskevan lentoliikennesopimuksen kanssa.

Asia tuodaan allekirjoitusaikataulun kiireellisyys vuoksi eduskuntaan poikkeuksellisesti perustuslain 97 §:n mukaisena E-asiana, vaikka luonteensa puolesta asia tulisi toimittaa eduskuntaan perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisena U-asiana. Asia tuodaan eduskuntaan U-asiana jälkikäteen.

Suomen kanta

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotusten oikeusperusta on asianmukainen ja että ehdotukset ovat linjassa sekä toissijaisuus- että suhteellisuusperiaatteiden kanssa.

Pääasiallinen sisältö

Sopimukset ovat keskeinen osa EU:n ulkoista ilmailu- ja naapuruuspolitiikkaa, jonka tavoitteena on laajemman yhteisen eurooppalaisen ilmailualueen perustaminen. Sopimusten keskeisenä sisältönä on avata markkinat reiteille pääsyn ja kapasiteetin osalta asteittain ja vastavuoroiselta pohjalta, turvata sääntelyn lähentäminen ja varmistaa, että sopimusosapuolet noudattavat EU:n ilmailulainsäädäntöä sekä varmistaa talouden toimijoiden syrjimättömyys ja tasapuoliset toimintaedellytykset.

Sopimusten myötä lentoliikenteen harjoittajille avautuu mahdollisuus liikennöidä vapaasti mistä tahansa paikasta Euroopan unionissa Armenian, Tunisian ja Ukrainan

alueille sopimusten sääntelykehysten puitteissa. Sopimuksilla taataan kaikille EU:n lentoliikenteen harjoittajille maahuolintaan, yhteistunnusten käyttöön ja intermodaalisuuteen liittyvät kaupalliset mahdollisuudet sekä mahdollisuus päättää vapaasti hinnoista. Lisäksi sopimukset sisältävät kilpailun, ilmailualan sosiaali- ja työvoimapolitiikkaan sekä ympäristöön liittyviä määräyksiä sekä menettelystä sopimusta rikkottaessa.

Sopimukset rakentuvat siten, että keskeiset periaatteet sisältyvät sopimuksen päteekstiin ja liitteissä määrätään teknisluonteisista yksityiskohdista.

Sopimukset korvaisivat jäsenvaltioiden sopimusosapuolten kanssa tekemät kahdenväliset lentoliikennesopimukset siltä osin, kuin kahdenvälisessä sopimuksessa määrätään samoista asioista kuin monenkeskisessä lentoliikennesopimuksessa. Suomella on allekirjoitettavista sopimuksista kahdenvälinen sopimus ainoastaan Ukrainan kanssa (SopS 47/1996). Uusi monenkeskinen sopimus ei merkittävästi muuta lentoliikenteen harjoittajien oikeuksia ja velvollisuuksia aiempaan kahdenväliseen sopimukseen nähden.

Ukrainan ja Armenian kanssa tehtäviä sopimuksia on tarkoitus soveltaa kokonaisuudessaan väliaikaisesti ennen niiden kansainvälistä voimaantuloa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotusten oikeusperusta on Euroopan unionista laaditun sopimuksen (SEUT) 100 artiklan 2 kohta, jossa säädetään Euroopan unionin toimivallasta antaa lentoliikennettä koskevia aiheellisia säännöksiä. Allekirjoitusmenettelyn osalta oikeusperusta on SEUT 218 artiklan 5 kohta, jonka mukaan neuvosto tekee neuvottelijan ehdotuksesta päätöksen, jolla annetaan lupa sopimuksen allekirjoittamiseen ja tarvittaessa sen väliaikaiseen soveltamiseen ennen sen voimaantuloa. Valtioneuvosto katsoo oikeusperustan olevan asianmukainen.

Allekirjoitettavat lentoliikennesopimukset ovat luonteeltaan sekasopimuksia, sillä lentoliikenteen osalta toimivalta on jaettua ja sopimukset sisältävät määräyksiä, jotka kuuluvat osittain unionin ja osittain jäsenvaltioiden toimivaltaan. SEUT 5 artiklassa vahvistettua toissijaisuusperiaatetta sovelletaan siltä osin kuin sopimusmääräykset eivät kuulu unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Valtioneuvosto katsoo, että ehdotukset ovat linjassa toissijaisuusperiaatteen kanssa. Ehdotusten tavoitteet saavutetaan unionin toimin tehokkaammin ja lentoliikenteen harjoittajille edullisemmin ehdoin kuin jäsenvaltioiden ja sopimusosapuolten kahdenvälisillä sopimuksilla.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotukset ovat myös suhteellisuusperiaatteen mukaisia. Tätä turvataan erityisesti sopimusten täytäntöönpanoa koskevien kysymysten käsittelemiseksi perustettavien sekakomiteoiden avulla. Sekakomiteat palvelevat asiantuntijatason tiedonvaihtoa ja ne koostuvat komission ja jäsenvaltioiden sekä sopimusten toisten osapuolten edustajista. Lisäksi jäsenvaltiot hoitavat edelleen perinteisiä, kansainväliseen lentoliikenteeseen liittyviä hallinnollisia tehtäviään niin, että ne soveltavat yhdenmukaisesti yhteisiä sääntöjä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asiaa ei käsitellä Euroopan parlamentissa. Asia on saatettu Euroopan parlamentin tiedoksi SEUT 218 artiklan 10 kohdan mukaisesti.

Kansallinen valmistelu

Asia on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä. Selvitys on ollut liikennejaoston (EU22) kirjallisessa käsittelyssä 11.-12.8.2021.

Allekirjoitusvaltuudet Suomen puolesta myöntää tasavallan presidentti siltä osin kuin sopimusmääräykset kuuluvat jäsenvaltion toimivaltaan.

Allekirjoituksen jälkeen sopimukset sekä Ukrainan ja Armenian kanssa solmittavien sopimusten väliaikainen soveltaminen tuodaan eduskunnan hyväksyttäväksi.

Eduskuntakäsittely

Neuvottelumandaatista Ukrainan kanssa on eduskunnalle annettu tieto E-kirjeellä E 109/2006 vp, Tunisian kanssa E 97/2008 vp sekä Armenian kanssa E 5/2016 vp.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Sopimukset eivät sisällä Ahvenanmaan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, sillä Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 14 kohdan mukaan ilmoitu kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotusten arvioidaan parantavan yhteyksiä EU:n ja sopimusosapuolten välillä. Ehdotukset lisäävät ja tehostavat kilpailua lentoliikennemarkkinoilla, minkä arvioidaan hyödyttävän kuluttajia sekä kannattavasti toimivia lentoyhtiöitä.

Sopimusten merkitys on EU-tasolla erityisen tärkeä sellaisille jäsenvaltioille, joilla ei ole aiemmin ollut olemassa olevaa kahdenvälistä lentoliikennesopimusta Ukrainan, Armenian tai Tunisian kanssa ja joille lentoliikenteellä kyseisten maiden kanssa on suuri taloudellinen merkitys.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

EU:n ulkoista ilmailupolitiikkaa on käsitelty komission tiedonannossa komission tiedonannossa ”EU:n ulkoinen ilmailupolitiikka – Tulevat haasteet” (COM(2012) 556 final).

Asiakirjat

NEUVOSTON PÄÄTÖS Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välisen yhteistä ilmailualueetta koskevan sopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta (8452/21)

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välinen sopimus yhteisestä ilmailualueesta (7738/21)

NEUVOSTON PÄÄTÖS Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Tunisian tasavallan välisen Euro-Välimeri-lentoliikennesopimuksen allekirjoittamisesta unionin puolesta (8455/21)

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Tunisian tasavallan välinen Euro-Välimeri-lentoliikennesopimus (8455/21)

NEUVOSTON PÄÄTÖS Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Ukrainan välisen yhteistä ilmailualueetta koskevan sopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja sen väliaikaisesta soveltamisesta (8462/21)

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Ukrainan välinen sopimus yhteisestä ilmailualueesta (7746/21)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ylitarkastaja Helinä Teittinen, liikenne- ja viestintäministeriö, helina.teittinen@lvm.fi, p. +358 295 342 017

EUTORI-tunnus

EU/2005/1411, EU/2008/1492, EU/2015/1678

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
